

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Anadilinde eğitim, çocuğun bilişsel, duygusal ve sosyal gelişiminde kritik bir rol oynar. Ancak, Türkiye’de ve dünya genelinde birçok çocuk, kendi ana dilinde eğitim alma imkânından yoksun kalmakta ve bu durum, onların eğitim hayatını ve gelecekteki başarılarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. 2024-2025 eğitim-öğretim yılına başlarken Türkiye’de anadilinde eğitim alamayan çocukların karşı karşıya kaldıkları/kalacakları sorunların ve çözüm yollarının tespiti amacıyla Anayasa’nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 115 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması gereğini arz ve teklif ederiz.

Semra ÇAĞLAR GÖKALP

Bitlis Milletvekili

Anadilinde eğitim alamayan çocukların bilişsel gelişimleri üzerinde olumsuz etkiler gözlemlenmiştir. Bir çocuğun eğitim hayatına başladığı dil, onun düşünme, kavrama ve problem çözme becerilerinin gelişiminde önemli bir role sahiptir. UNESCO’nun hazırladığı raporlar, anadilde eğitim alan çocukların dil becerilerini daha hızlı geliştirdiğini ve okul başarısının arttığını ortaya koymaktadır. Özellikle erken çocukluk döneminde anadilinin eğitimde kullanılmaması, çocukların öğrenme sürecini olumsuz etkileyebilir, çünkü çocuklar kavramları öğrenirken iki aşamalı bir çeviri sürecinden geçmek zorunda kalırlar: önce yabancı dili anlamaya çalışırlar, sonra bu anlamı kendi anadillerine çevirirler. Bu durum, özellikle soyut kavramlar söz konusu olduğunda bilişsel yükü artırır ve öğrenmeyi zorlaştırır.

Anadilinde eğitim alamamak, çocukların kimlik gelişimi ve sosyal bağlarını da olumsuz etkileyebilir. Dil, bireyin kültürel kimliğinin bir parçasıdır. Çocukların anadillerini eğitim ortamında kullanamaması, onların kendilerini dışlanmış hissetmelerine, özgüven kaybına ve kültürel kopuşa yol açabilir. UNESCO ve UNICEF raporları, anadillerinde eğitim alma hakkı tanınmayan çocukların, kendilerini ait oldukları topluma yabancılaşmış hissettiklerini ve bu durumun sosyal entegrasyon süreçlerini zorlaştırdığını belirtmektedir.

Anadilinde eğitim almayan çocuklar, akademik başarıda da genellikle geri kalmaktadır. Dil bariyeri, çocukların özellikle dil becerileri gerektiren derslerde zorlanmalarına neden olur. Matematik ve fen gibi soyut düşünmeyi gerektiren derslerde de çocuklar, öğretmen tarafından verilen talimatları tam anlamıyla kavrayamayabilirler. UNESCO tarafından yapılan bir araştırmada, anadillerinde eğitim alamayan çocukların, eğitim hayatlarının ilk yıllarında okulu terk etme oranlarının daha yüksek olduğu ortaya konmuştur. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, çocukların dil engeli nedeniyle eğitime devam etmekte zorlandıkları gözlemlenmiştir.

Türkiye'de, çok dilli yapısı ve farklı etnik grupların varlığı nedeniyle anadilinde eğitim konusu uzun yıllardır tartışma konusu olmuştur. Türkiye'de anadili Kürtçe, Arapça, Lazca, Çerkesce olan milyonlarca çocuk eğitim hayatına kendi anadilinin dışında bir dille yani dezavantajlı olarak başlamaktadır.

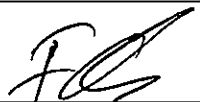
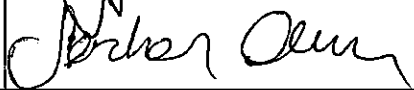
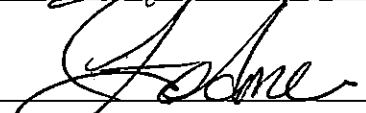
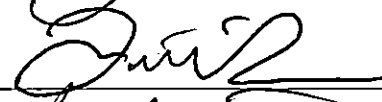
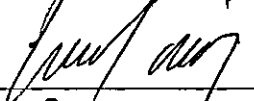
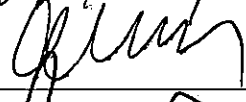
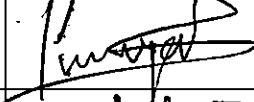
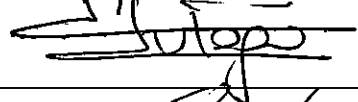
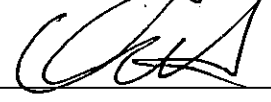
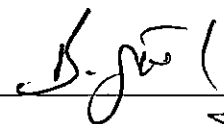
Anadilinde eğitim, çocukların bilişsel ve duygusal gelişimlerini destekleyen bir unsur olarak kabul edilmekte ve dünya genelinde pek çok farklı ülkede başarılı sonuçlar vermektedir. Finlandiya, eğitim sistemiyle dünya çapında dikkat çeken bir ülkedir. Burada yaşayan İsveççe konuşan azınlıklar için hem Fince hem de İsveççe resmi diller olarak kabul edilmiştir ve eğitim sisteminde her iki dilde de eşit fırsatlar sunulmaktadır. Öğrenciler, kendi anadillerinde eğitim alarak okuryazarlık ve temel becerilerde üst düzey başarı göstermektedir. Ayrıca, Finlandiya'da yapılan araştırmalar, anadilde eğitim alan çocukların öğrenmeye daha istekli olduklarını ve daha düşük okul terk oranlarına sahip olduklarını göstermiştir. Güney Afrika, çok dilli yapısıyla dikkat çeken bir ülkedir ve burada 11 resmi dil bulunmaktadır. 1996 Anayasası ile birlikte, Güney Afrika hükümeti, çocukların ilk yıllarda anadillerinde eğitim almalarını teşvik etmektedir. İlk altı yıl boyunca, çocuklar kendi anadillerinde eğitim alabilmekte ve bu süre zarfında İngilizce veya başka bir ikinci dil öğrenimi desteklenmektedir. Yapılan araştırmalar, anadilinde eğitim alan çocukların daha hızlı okuma yazma becerileri geliştirdiğini ve okul başarısının genel olarak daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Kanada, iki resmi dili (İngilizce ve Fransızca) olan bir ülkedir ve Quebec gibi bölgelerde, Fransızca anadilinde eğitim almak mümkündür. Kanada'da özellikle yerli halklar için de anadilde eğitim programları uygulanmaktadır.

Yeni Zelanda, Maori dili ve kültürüne yönelik yaptığı çalışmalarla örnek teşkil eden bir ülkedir. 1980'lerden bu yana, Maori dilinin eğitim sistemi içinde yeniden canlandırılmasına yönelik adımlar atılmıştır. "Kohanga Reo" adı verilen okul öncesi Maori dil yuvaları, çocukların küçük yaşlardan itibaren anadillerini öğrenmelerini sağlar.

İspanya'da, Bask ve Katalonya bölgelerinde anadilinde eğitim önemli bir yere sahiptir. Baskça ve Katalanca, bu bölgelerde resmi diller olarak kabul edilmiş ve eğitim sistemlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Özellikle Katalonya'da, çocuklar okulun ilk yıllarında tamamen Katalanca eğitim alır ve bu süreçte İspanyolca ikinci dil olarak öğretilir.

Anadilinde eğitim alamayan çocuklar, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerinde önemli zorluklar yaşamaktadır. Bilimsel veriler ve dünya genelinde yapılan araştırmalar, anadilin eğitimde kullanılmasının çocukların eğitim başarısını artırdığı, özgüvenlerini geliştirdiği ve sosyal entegrasyonlarını kolaylaştırdığını göstermektedir. Anadilinde eğitim, çocukların yalnızca akademik başarılarını değil, aynı zamanda kültürel kimliklerini ve toplumsal bağlarını da korumalarına yardımcı olur. Başta Kürt çocukları olmak üzere Türkiye'de anadilinde eğitim alamayan çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerinde yaşadıkları sorunların ve çözüm yollarının tespiti oldukça önemlidir.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18			
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	